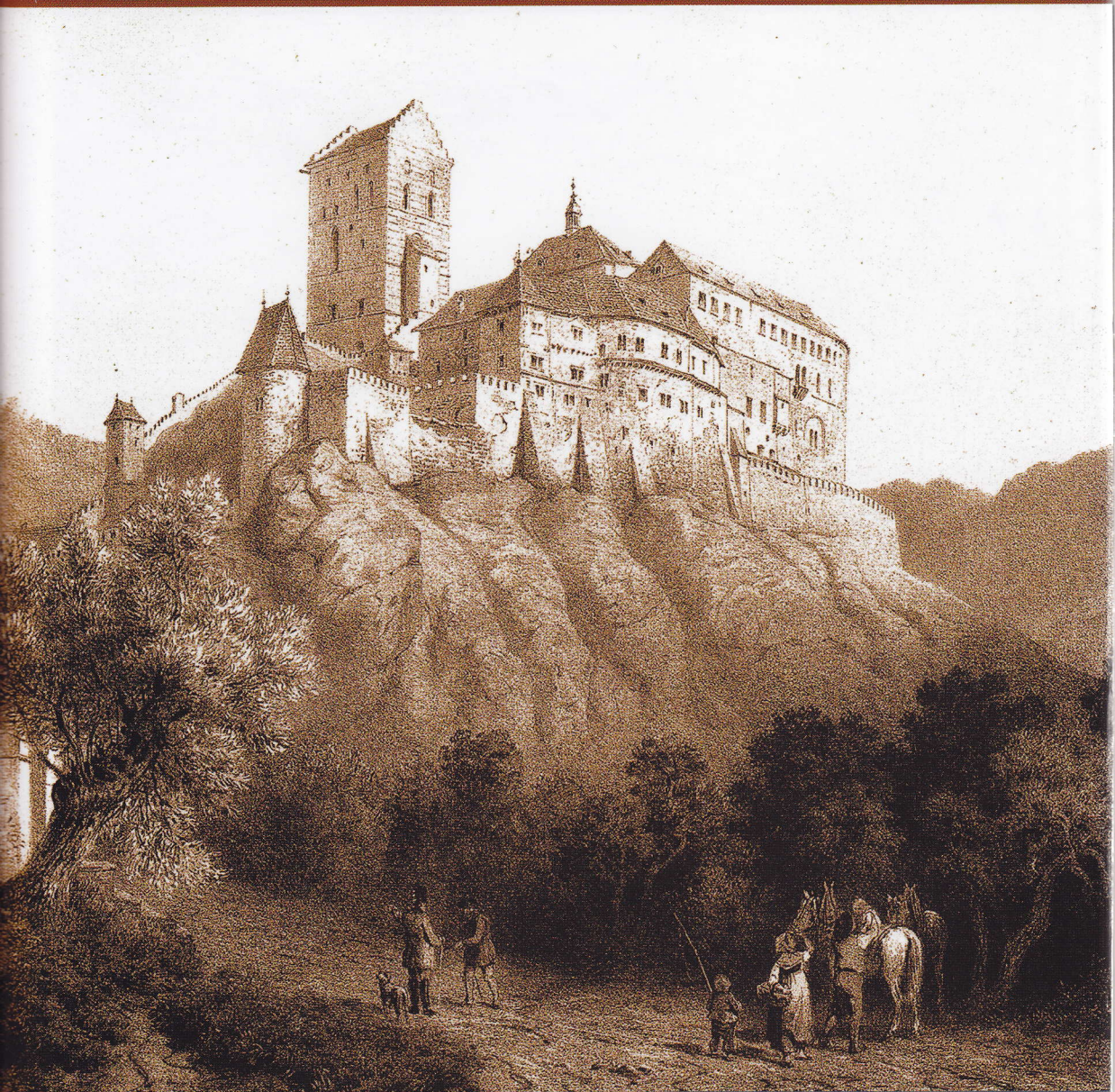

JOSEF PAVEL

Pověsti

českých hradů a zámků

MÝTY • LEGENDY • BÁJE

Pelče, 16.10.2016

Obecní úřad

Pelče Hydčice

Předpokládám, že najdete ve
vašim knihovně řádkem knihku
napsanou svým otcem Josefem Barlem.

Došlo vám darem jeho knihku
"Dobroty českých králov a pámků", která
vyšla mnohokrát, jako je její poslední
vydání z r. 2004.

Důležitou se přehled o jeho lite-
rární činnosti a jeho životě z časopisu
"Vítaný host na Šumavě a z české lese"
č. 3/2016.

S přátelským pozdravem

J. Kráns

Chvěje se rozčilením, přihlížel, jak dělníci činí je schůdnými, a nedočkavě sestou-
paval do tajuplného podzemí, kam již po věky noha lidská nevkročila.

Když jednoho dne, drže v ruce svítilnu, vstoupil do chodby a dostal se do míst,
kde se dělila ve dvě větve, zabušilo mu srdce vzrušením. Na stěně chodby objevily
se značky vtesané tam do skály a vyplněné vápnem, aby svítily svou bělí.

„Na poznamenaném začni...“ opakoval si hrabě, jása je v duchu, že je konečně
na pravé stopě.

V podzemí vznikl již pravý labyrint chodeb. Proto Chamaré kreslil mapu, do
níž poznamenával každý nový objev, čině dohady, kam dále chodby směřují, kudy
se dále pustit, kde dát kopat. Hrad sám přitom velmi utrpěl touto krtčí prací.
Nejedna zeď se sesula podkopána, nejedno klenutí spadlo, když ztratilo pevnou
oporu.

Konečně prokopával se hrabě do veliké, dlouhé chodby, která ubíhala daleko
z hradu, stále pozvolna klesajíc. Stala se poslední jeho nadějí, poslední útěchou.
Na jejím konci očekávalo ho buď konečné rozuzlení věštby o pokladu a rozluč-
ní záhadného nápisu, anebo smutné rozčarování, zklamání a beznaděje.

„Dnes, konečně dnes – naposledy – půjdu tmou podzemí za světlem, které mi
vodilo jak bludička za noci bažinami,“ říkal si hrabě v rozechvění, ubíraje se k hra-
du, kde očekávali ho dělníci s motykami a svítilnami. Rozpálen jako v horečce
sestoupil pod zem, jako v horečném snu potácel se klesající chodbou za dělní-
kem, který mu svítil na cestu pochodní. Šli dlouho, chvílemi po vlhké, klusavé
půdě, chvílemi po kamení, drobícím se pod nohama, světlo plápolalo a vytvářelo
z vylámané skály pitvorné podoby – tu usměvavých skřítků, tu opět strašidel-
ných příšer, černokněžníků a ježibab. Hraběti počínalo být úzko, v zádech pocítil
mrazení a chlad.

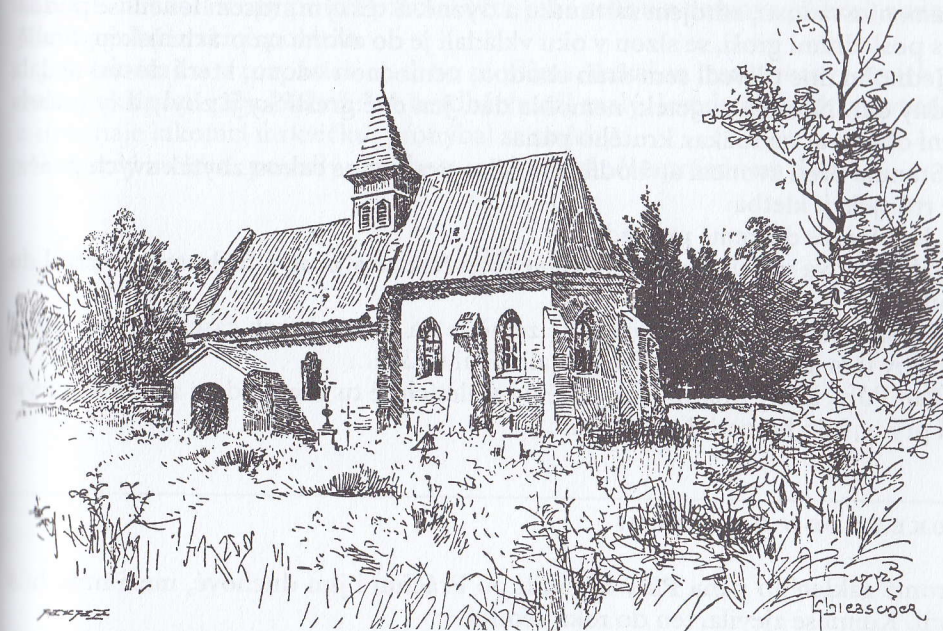
Dělník jdoucí vpředu se pojednou zastavil. Kopl motykou a oznámil, že je
chodba uzavřena těžkými dubovými dveřmi. Hrabě poručil rozechvělým hlasem,
aby dveře vypáčili. Stalo se – a před hrabětem objevila se prostorná podzemní
místnost.

Vstoupil dovnitř, rozhlédl se očima široce rozevřenýma kolem dokola. Byl tu
stůl, lavice, výklenek, ve výklenku starodávné knihy. Byla to tajná modlitebna,
v níž se scházivali k bohoslužbám evangelíci pronásledovaní pro svou víru. Byl
tu i konec chodby a východ z podzemí do lesa, do „modlivého dolu“, jak říkali
lidé této části údolí, protože tu slyšeli modlitby, jejichž původ si nemohli nijak
vysvětlit.

Tak konečně byl i hrabě Chamaré vyléčen ze své veliké, slepé vášně, která ho po
tak dlouhá léta třímala ve svých spárech, aniž přinesla nějaký výsledek a užitek.

Prácheň

O nejstarším období hradu na kopci jménem Prácheň mohou mluvit jedině archeologové, kteří zjistili,
že tu v 10. století bývalo hradiště. Na konci 12. století tu už stál historicky ověřený hrad a v něm sídlil
správce prácheňského kraje. Bylo to velké území a také bohaté, neboť v něm byly doly na zlato i stříbro, čtyři
královská města a deset hradů. Střediskem kraje byla Prácheň až do roku 1268, kdy Přemysl Otakar II. územní
správu přeměnil, soudní pravomoc přenesl na vyšehradský kostel a hrdelní právo na pány ze Strakonice.

Tím Prácheň pozbyla významu, hrad chátral tak, že místo něho Bavor ze Strakonice asi v roce 1320
postavil hrad nový. Po pánech ze Strakonice se tu vystřídalo několik majitelů, ale většinou hrad neobývali,
takže upadal a v polovině 16. století byl uváděn jako pustý. V dalších čtyřech staletích už nikdo o něj
neprojevil zájem, takže dnes jsou z něho zbytky, které stěží mohou dát představu o jeho živé minulosti.

PROPADLÝ ZVON

Když se stal pánem Prácheň Půta Švihovský, proslulý svou tvrdostí a přísností na
poddané, rozhodl se, že dá opravit starobylý prácheňský kostelíček.

Úmysl byl to bohubibý, ale pan Půta, nechtěje sám nést břímě vydání, uložil
poddaným, aby přinesli na hrad peněžitě dary. Sám pořídil zvon, který měl být
zavěšen do nové věže, a rozkázal dávat do něho peníze. Se stavbou mělo se po-
čkat, pokud by nebyl plný.

I přicházeli poddaní na prácheňský hrad a házeli tu do zvonu dukáty a groše.
Aby se nikdo té povinnosti nevyhnul, hradní písař všechny dárce zapisoval. Kdo

nedal, k tomu přišel panský dráb a důrazně mu připomenul, co poddaným milostivá vrchnost uložila.

Však i tak přicházelo na hrad stále méně a méně dárců a zvon zůstával z poloviny prázdný. I rozlítil se pan Půta a vydal rozkaz, aby ten, kdo žádný dar nepřiveden byl na hrad a tady vsazen do vězení. Tak stal se nový zvon, který měl být znamením radosti, zdrojem zármutku a trýzně. S těžkým srdcem loučili se poddaní s posledními groši, se slzou v oku vkládali je do zvonu na prácheňském hradě.

Jednoho dne přivedl sem dráb chudou, nemocnou vdovu, která dosud nedala žádný dar. Neměla majetek, nemohla dát. Jen dvě grešličky jí zbyly a ty musela nyní obětovat na rozkaz krutého pána.

Stanula před zvonem a vhodila do něho třesoucí se rukou zbytek svých peněz. Ze rtů sjela jí kletba:

„Kéž by ses do země propadl!“

Jak ta slova vyřkla, zaduněla země, otevřela se a zvon s rachotem se zřítil do hlubiny.

V lůně skály od té doby leží a ze země se na těch místech časem derou zvuky, jako by tam kdosi peníze přehazoval a jimi cinkal...

Pan Půta, krutý hradní pán, ještě po staletích se tu v lese lidem zjevoval a trýnil prý ty, kdo ho uctivě nezdravili.

POKLAD POD HRADBAMI

Kromě zakletého pana Půty bloudili po Práchni i jiní duchové, mezi nimi bílá paní. Komu se zjevila, ten do roka zemřel.

Proto padaly na chodce, který tudy kráčel za soumraku, sklíčenost a tiseň. A přece vyskytli se odvážlivci, kteří se sem vypravili o Štědrém večeru s lopatou a motykou, aby zde zkusili štěstí. Neboť dle staré pověsti jsou ve strání pod hradbami uloženy poklady, které se v tento den otvírají.

I kopali tu horlivě a pátrali po pokladech. Někdy se jich sice dokopali, avšak ve chvíli, kdy po nich vztahovali ruku, byli vyrušeni z práce a zahrání strašidelným zjevením anebo oklamáni nějakou jinou čertovinou.

Jednou zjevil se tu rohatý býk, kterého pokládali za čerta, podruhé byla tu ušatá sova, jež svými svítícíma očima nahnala jim strachu, takže odtud uprchli v hrůze.

O tom všem slyšel i lakotný horažďovický měšťan, avšak touha po pokladu nedopřála mu pokoje. Když nastal Štědrý večer, připravil si motyku a pytel na peníze a šel na Prácheň hledat poklad.

Byl tichý, tmavý večer, celý kraj jako by ponořen byl v zbožné snění. Jen zvonění motyky o kamení rušilo klid a mír černého lesa. Lakomec horečně kopal v místech, kde vyšlehl do tmy modravý plamen, odhazoval zem a prohluboval otvor pod hradbami. Když se konečně ozvalo pod motykou temné zadunění, div že si radostí nezavýskl. Blížil se k pokladu, našel jeho skrýši!

Kopl ještě několikrát a vyvalil veliký plochý kámen. Spatřil skalní dutinu, v dutině sud zlaťáky vrchovatě naplněný.

Vtom zaslechl za sebou pronikavý výkřik:

„Hoří! Horažďovice hoří!“

Lekl se, vyběhl vzhůru na baštu podívat se, zdali snad požár také jeho dům nezachvátil.

Město spočívalo v tmách. Kromě několika osvětlených oken nebylo v něm nikde stopy po záři ani po plamenech.

Vrtě hlavou, pospíchal zpátky k pokladu. Jaké však bylo jeho překvapení, když tu nikde nenašel stopy po své práci. I věci, jež s sebou z domova přinesl, zmizely, jako by je byla země pohltila.

Jak tak stojí a v rozpacích se drbe za ušima, ozval se lesem rezavý smích podobný skřípotu pily. Nahoře na hradbách stál malý, šeredný mužík, pitvořil se, a strouhaje lakomci mrkvičku, prohýbal se smíchy.

Lakotný měšťan, posedlý strachem, rychle uháněl s prázdnem domů.

28